

FÒMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VII.

REUS, dijous 12 de Desembre de 1912

Núm. 290

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSAS HABITACIONS

QUARTO DE BANY Y DUTXA

*****
AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots los trens → Plassa de Prim - REUS ← Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES

SERVEY DE GRAN LLUIMENT

PERA BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENT AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots los dies de 12 a 3 concerts. -- Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá. -- Gran menjador pera 500 comensals. -- Esplén.

DELS DEFINIDORS DE NOSTRA DOCTRINA

L'error unitari

Opinem que si Fransa, l'any 1790 hagués sofert l'orientació indicada pels girondins, proclamant los Estats Units de la Gal·lia, en lloc d'esser una república unitaria y centralisadora, s'hauria salvat del despotisme, hauria escapat a les ambicions napoleòniques y no hauria sigut invadida per l'extranger.

Més que cap altre Estat, Fransa té necessitat de garantir la seva llibertat, reorganisantse per la federació.

La caiguda successiva de les dues primeres Repúbliques ha sigut una conseqüència de l'unificació administrativa y de la suppression de les garanties municipals baix lo pretext d'una centralisació política.

Fransa havia estat molt dividida en les èpoques glòrioses de la història de la civilisació oriental.

Carles Comte, en lo seu "Traité de legislations" comentant los drets y lleys consuetudinaries de Fransa ab les seves cent quaranta quatre províncies independents en la llur existència jurídica acaba ab aquesta encertada observació: "Fransa era aleshores un dels països més civilisats d'Europa, o com si diguéssim un dels menys barbres". Sobre la conservació de les institucions locals, afegeix: "Ni la conquesta dels romans, ni'l despotisme de llurs emperadors, ni les invasions y les devastacions dels barbres, ni'l poder dels reys, han pogut esbostrar de Fransa les lleys especials de cada província. Ha sigut precis que la prempsa desenrotllés en los esperits la necessitat d'un govern centralizador y que una terrible revolució commogués al país pera poguer reduir aquesta varietat de pobles diferents a una sola legislació. Fou un evosin perill d'invasió del territori pels exèrcits estrangers, lo que forsa la República a unificar la Fransa; però, aquesta idea que havia d'essent tot moral, ha sigut sacrificada per l'extinció del partit gironí, a les necessitats de les grans reformes, degudes a l'unificació administrativa. La tradició revolucionària, mantinguda a través de totes les restauracions monàrquiques ha conservat inconscientment l'organisiació unitaria, es a dir, la subordinació condicional de les províncies a un poder central".

L'ilustre publicista Laveleye ha analisat sense prejudici l'aplicació de la doctrina federal a l'organisiació de la política francesa. Examinant, ab l'ajuda de l'història dels elements socials, arriba a afirmar que "sense les llibertats locals, provincials y municipals, la República es un títul sense llibre, una institució solament nominal".

"Un dels grans errors de la Revolució—afegeix—ha sigut la destrucció de les assamblees provincials y dubto que Fransa arribi a posseir la veritable llibertat, sense restablir novament aquelles assamblees".

Aplicant l'idea unitaria dels republicans moderns, escriu Laveleye: "La Revolució ha comès un mancament proscrivint ab furor lo federalisme y els federalistes. Una era la sola forma de govern que hauria pogut garantizar la forsa y la prosperitat de Fransa, los altres eren los únics homes que haurien pogut salvar la República".

Les repúbliques que duren y prosperen son federacions, exemple: Suissa y los Estats Units.

Los republicans francesos son los únics que persisteixen en l'error unitari, lo que's ha causat immenses catàstrofes.

Laveleye continua: "Los republicans francesos ab llur apassionament per l'unitat y l'oposició al principi de les autonomies locals estan en contradicció ab llurs principis: es una trista herència de llurs avis de la Revolució. Contra'l principi unitari de la de-

mocracia francesa, lo publicista belga diu ademés: "Una república unitaria y absoluta, com la que s'ha volgut sempre a Fransa, es una anomalia; Fransa té actualment república, però res de lo que existia ha sigut cambiata en les seves institucions".

Això en lo present... y en lo pervindre?

L'ensaig de reforma electoral per l'escrutini per llista es un medi eficàs pera assegurar l'exercici de l'Independència local; y es per aquest motiu que una assemblea intelligent y digna podia adoptar un dia l'organisiació federal.

D'aquesta manera acabariem los cops d'Estat presidencials com los dels Napoleons y la tentativa de Mac-Mahon. Les revolucions de la capital, les guerres votades pels parlaments y les candidatures oficials no tindrien més raó d'esser.

Laveleye arriba en aquesta conclusió fonamental:

"Es precis que Fransa restableixi les antigues províncies, ab les seves assamblees regionals: reunint los departaments que, per llurs relacions geogràfiques y l'identitat dels interessos econòmics, constitueixen veritablement un grup natural. Un règim federal, més o menys estret, serà adoptat generalment en lo perevidre, puig, es lo sol medi d'assegurar la reunio de les rases y més tard de les espècies, sense rompre les divinitats locals y sense obligar als homes a una uniformitat asfixiant.

"Les institucions locals, quan lo poder central no les destrueix com a Fransa, resisteixen a tots los cambis polítics y a les convulsions socials, puig, corresponen a una necessitat natural. Sense les llibertats provincials, lo règim parlamentari no dona més que les apariencies de la llibertat; en lo fons, lo despotisme subsisteix, exercit tant per un monarca com per una assamblea.

"Aquest règim, sigui qnina sigui, l'etiqueta que porti, no es res més que l'absolutisme atemperat per revolucions periòdiques. Tancant los ulls a les més cla-

res ensenyances de l'història, los republicans francesos no volen de cap de les maneres les autonomies provincials, y per tant, sense elles, la República no es res més que un nom vanal y difícilment conseguirà mantenir-se.

"Un dels errors de la Revolució Francesa fou lo creure que's fortificaria lo sentiment nacional desarrelant les costums locals y proscrivint, les tradicions y institucions provincials".

Laveleye veslluma també lo problema social baix lo punt de vista de la cooperació dels factors socials: "Les multituds de les ciutats son essencialment revolucionàries, lo que constitueix un temperament incompatible ab les institucions lliures; son bons pera destruir les monarquies, però no serveixen pera consolidar una República".

"Los comperols, al contrari, son conservadors per instant, pero republicans en les costums. Si's podéu convertir a la República, aquesta estarà establet definitivament."

Això es lo que s'observava en les grans ciutats de Fransa, tals com Paris, Marsella, Burdeus, mentres lo despotisme napoleònic burlava'l sufragi universal ab la massa numèrica de les províncies.

Laveleye confirma aquest fet per l'autoritat d'Aristòtil, qui afirma en la seva "Política" que un poble d'agricultors es lo més apte pera fundar una democracia.

L'escriptor belga, que consulta, observa aquesta llei sociològica y constata que la República manté en Suissa y en los Estats Units pels propietaris rurals, mentres que a Ginebra y a Nova York sofreixen l'agitació revolucionària. "Voler fundar una lliure democracia ab lo sol apoy de les grans ciutats y contra lo consentiment dels camps, es la més vana de les tentatives."

Per quin medi podria ferse entrar aquest element conservatriu en l'equilibri polític? Pel federalisme, que, en sa essència, es la organisiació política de la pau absoluta. De la Fransa federal

depén la pau d'Europa. La tradició revolucionària serà reemplasada per la tradició científica.

Lo prejudici unitari ha d'esser combatut per la crítica, l'examen dels fets històrics y per la pràctica de l'escrutini per llista. Aquesta fou, ademés, la idea que ha guiat a Gambetta en lo seu camí en favor d'aquest genre d'escrutinis.

TEÓFIL BRAGA.

Polítiques

PEL Congrés se diu que's conservadors s'oposen a la construcció de alguns ferrocarrils inclosos en lo projecte de ferrocarrils complementaris, pero's trecls van principalment contra'l Noguera Pallaresa, que ha de reportar indubtables ventatges, y sobre tot, a la província de Lleida, interessada principalment en l'obertura d'aquesta via de comunicació.

Enterata los diputats per la província de Lleida de que's conservadors posen entrebancs al Noguera Pallaresa, no ocultaren son pregón disgust, y algun d'e's le digne en los passadissos del Congrés, a darrera hora de la tarda, que era necessari dir en ple Parlament, pera que ho sàpig a lo pais enter y les comarques més interessades, les causes secretas perque's conservadors s'oposen a lo que constitueix l'esperança de la comarca de Lleida.

Tal volta signi lo senyor Macià l'encregat d'iniciar aquesta qüestió que pod portar fatals conseqüències quan a les comarques lleidatanes s'enteren de que's tracta de sacrificar los seus interessos pera complaire a poderosos personatges conservadors.

L'ilustre jefe del reformisme don Melquiades Alvarez, arribarà a Barcelona lo dia 6 del próxim mes de Janer.

En la seva darrera reunió, la Junta municipal del partit reformista barceloní va ultimar los detalls dels actes que s'organisaran a la vinguda d'En Melquiades.

Poc després de la seva arribada, se celebrarà un miting y a la nit s'obscurarà al senyor Alvarez ab un banquet.

L'entrada al miting va decidir-se que fos per rigurosa invitació a fi d'evitar que's coaccioni la llibertat de la tribuna.

L'endemà del miting, En Melquiades marxarà a Mataró, junt ab altres oradors del partit pera prendre part en un altre miting.

Com que En Melquiades se proposa

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. -- Teléfon 76

Propietari: A. PEDROLA

Magnífichs departaments pera familia. :: Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. :: Luxosos salons independents. :: Cuina, la més selecta GARAGE PER AUTOMOVILS.

SECCIO OFICIAL

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 11 DESEMBRE 1912

NAIXEMENTS

Josep Solà Magriñá, Josep Gironés Savall, Josep Maria Palau Llauradó.

DEFUNCIONS

Tomas Colomines Vives, 22 mesos, Jesús, 24.—Josep Mas Ferré, 64 anys, Vallroquetes, 1.—Pere Salvadó Castellví, 3 anys y mitg, Sant Jaume, 45.—Bárbara Martí Boix, 80 anys, Dr. Robert, 10.

MATRIMONIS

Jaume Abelló Pérez ab Maria Filella Martí.

Informació comercial diaria pera FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19— ptes. los 55 kilos.

mitja a 1750 , , ,

horta a 15— , , ,

Comarca a 13— , , ,

Ordí.—Aragó a — , , , quartera.

Urgell a — , , ,

Comarca a 1050 , , ,

Maresma.—Aragó a — , , ,

Comarca a — , , ,

Extranger a 20— los 100 kilos.

Faves.—Comarca a 15— , , , quartera.

Favons.—Comarca a 13— , , ,

Andalusia a 30— , , ,

Valencia a — , , , los 100 kilos.

Burdanyes.—Comarca a 16— , , ,

Fesols.—Comarca a — , , ,

Urgell, a — , , ,

Garrofes.—Nova a 26 rals quintà.

Vella a 34 , , ,

Situació del mercat. Animat.

Farines y despulls

Farina de 1 a 45— ptes sach de 100 kilos.

redona a 41— id. id.

2 R. a 33— id. id.

2 B. a 30— id. id.

Farineta a 19— ptes. lo sach de 70 kilos.

Tercerilla a 17— id. lo sach de 70 id.

Trits a 30 rals lo sach.

Segó a 22 id.

Situació del mercat. Animat.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 pts.

Id. de 94 a 95 , , ,

Rectificat de 36 a 97 , , , 130 , , ,

Desnaturalitzat de 88 a 90 , , ,

Situació del mercat. S'opera normalment, sostenint's el preus pel poc vi que's destila.

Vins

Negre superior de 6 1/2 a 7 rals grau.

Id. corrent de 6 a 6 1/2 id.

Blanc superior de 6 3/4 a 7 1/4 id.

Id. corrent de 6 a 7 id.

Rosat de 6 a 6 1/2 id.

Mieltes.—Negra de 50 a 55 peses. carga

Blanca, de 48 a 52 id.

Granatxa, de 50 a 55 id.

Moscatell, de 60 a 65 id.

Situació del mercat. Encàmat per a preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Situació del mercat. Scattingut.

Ametilles

Mollar en crosta una 60/50 ptes. sac 50 Kgs.

Esperanza 1. en gra a 110— , , , 44. 41.600

2. , , , 105— , , ,

Comí del país a 102/50 , , ,

d'Aragó a 102/50 , , ,

Llargueta a 110— , , ,

Planeta a 135— , , ,

Situació del mercat. Scattingut.

Avellaneres

Garbellada a 47— ptes. sac 58 4 kilos.

Propietari negreta a 48— , , ,

embarc a 48— , , ,

En gra 1. a 93/50 , , , quinta 41.600

Id. 2. a 72— , , ,

Situació del mercat. Tendència a l'alza.

Pesca salada

Bacallà. Sense nous arribos. Cotissons!

Islandia Extra a 48 ptes. los 40 k.

Id. Faxe a 47 , , ,

Id. primera a 45 y 46 , , ,

Noruega a 38 , , ,

Nota.—S'esperen dos carregaments y

algunes partides de trasport d'Hamburg ab fards de 50 kg. de Islandia.

Congre: Los primers arribos de la marça J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.

Tunyines: Venda nula, puig es fora d'épo ca. Segueixen algunes existències en magatzems, pretenent preus elevats.

Olis: Fi d'Aragó de 23— a 24— pts. canti 15 ks.

Fi d'Urgell 22— a 23— rals corta 3/5 , , ,

Fidel Camp 22— a 23— , , ,

Segona bo 18— a 19— , , ,

Classes fruixes 2— a 17— , , ,

Sardines: Viveros de 36 a 38 ptes. miller.

Carifos de 36 a 38 , , ,

Parroches de 6 a 9 , , ,

Preus variata segons calitat en Aymontes, puig los peixos d'aquesta procedència, salvo algunes excepcions, fins ara poca estima tenen en lo mercat.

De remola vert 90— a 95 pts. carga 115 ks.

De remola groch 92— a 18 , , ,

Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y eucats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 pts. los 15 kg. los dolents o signi d'olives de terra y de 22 a 25 pts. los superiors.

CAMVIS CORRENTS donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 díp. 26/52 din.

Idem 8 díp. , , ,

Idem vista. 26/90 opa. 26/90

Paris vista. 16/60

Marsella vista

Hamburg vista

VALORS LOCALS din. yap. op.

435 Gas Reusense

525 Industrial Harinera

700 Banco de Reus de

Descuentos y Préstamos

25 C Reusense de Tràvies

200 C Reusense de Tràvies

paivilegiades 5%

400 Electra Reusense

165 Empresa Hidrofòrica

190 Electro-Química Teruel

540 Obligacions Manicomio

Reusense

2875 Manicomio Reusense

605 Institut P. Mata (2. E.)

605 Institut P. Mata (3. E.)

500 Obligacions Electra

Reusense

435 Gas Reusense

525 Industrial Harinera

700 Banco de Reus de

Descuentos y Préstamos

25 C Reusense de Tràvies

200 C Reusense de Tràvies

paivilegiades 5%

400 Electra Reusense

165 Empresa Hidrofòrica

190 Electro-Química Teruel

540 Obligacions Manicomio

Reusense

2875 Manicomio Reusense

605 Institut P. Mata (2. E.)

605 Institut P. Mata (3. E.)

500 Obligacions Electra

Reusense

435 Gas Reusense

525 Industrial Harinera

700 Banco de Reus de

Descuentos y Préstamos

25 C Reusense de Tràvies

200 C Reusense de Tràvies

paivilegiades 5%

400 Electra Reusense

165 Empresa Hidrofòrica

190 Electro-Química Teruel

540 Obligacions Manicomio

Reusense

2875 Manicomio Reusense

605 Institut P. Mata (2. E.)

605 Institut P. Mata (3. E.)

500 Obligacions Electra

Reusense

435 Gas Reusense

525 Industrial Harinera

700 Banco de Reus de

¿No voleu patir NEURALGIES, MIGRANYES, MAL DE CAIXAL?

Preneu un sello de **Migrol Casadevante**. Té una acció més ràpida y durable que qualsevol altre específic y està constituít per productes que no son nocius a la salut.

Se ven a la

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y
Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

Temporada d'hivern

Inmens assortit de trajes y abries. Preus inverosímils

IBARRA Y C. Stat. en Cmta. **SEVILLA**

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián). — Survey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant selsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteve Pravia ab trasport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich survey fixe y setmanal pera Gette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Pera la Cesta d'Espanya

Desembre 12 Vapor Cabo Creux

" 19 "	" San Vicente
" 26 "	" Oropesa
Janer 3 "	" Corona
" 10 "	" Peñas

Pera més informació, el consignari a Tarragona: **MARÍAN PERN**. - Raval, núm. 22. - Telèfon núm. 45

Pera Cete y Marsella

Desembre 13 Vapor Cabo Oropesa	
" 20 "	" Corona
" 27 "	" Torriñana
Janer 4 "	" Peñas
" 11 "	" San Sebastián

Temporada d'hivern

Alerta tot lo món!

Polvo regenerador

Primer y únic a Espanya (Patent per 20 anys).—Descobriment maravilloso.—Resultats sorprenents. — Ponen tots los dies y en totes les estacions de l'any, fins en lo temps més crí de l'hivern: nombrerosos testimonis.

pera fer pondre 3.000 ous al any ab sols deu gallines! 3.000 ous!

Gasto insignificant.— Demanau follet explicatori. — Demanau sempre la marca.

2 GALLINES NEGRES, ab firma de l'autor: Dr. Donato Araujo.

A GENT A CATALUNYA: **JOAQUÍM FAU** Mallorca, 184, BARCELONA

Agent dipositori a Reus y sa comarca: **AUGUST PADRÓS FABREGAS**, Arraval de Robuster, 20.

— De venda en totes les bones drogueries —

Lean vés eso atentamente

Las Turbaciones de la Circulacion

El Artritismo

Seria un error muy grave creer que hubiera de emplear el DÉPURATIVO RICHELET, cuando aparecen las manifestaciones externas (enfermedad de la piel) debidas a una invasión de humores en la sangre.

El DÉPURATIVO RICHELET posee una acción mucho más extendida. En efecto, da maravillosos resultados en todas las afecciones del aparato circulatorio, que sean esas afecciones debidas a las arterias que están menos flexibles ó a la sangre que se halla ya enferma. Su acción se hace sentir, particularmente en las personas que tienen más de 45 ó 50 años, cuando el corazón se hace menos vigoroso, las arterias menos elásticas produciendo en este momento perturbaciones de la circulación, congestiones, entropatimias, cefaleas, tirones y síncope, pesades de cabeza, reumatismos, dolor de las articulaciones, jaqueces persistentes, rotura, etc., etc., una palabra, todas las manifestaciones de origen artístico.

En lo que toca a las mujeres llegadas á la edad critica, suprimira las turbaciones muchas veces gravísimas de este período díficil.

No sabriamos recomendar demasiado á todas las personas que han padecido ya perturbaciones de la circulación, el uso constante del DÉPURATIVO RICHELET.

Un folleto, en lengua española, tratado de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, á todos los personas que lo pidan.

Para obtener también gratuitamente los folletos, basta dirigirse al señor **L. RICHELET**, 18, rue Gambetta, en París (Francia).

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA:
Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.

VENTA EN REUS:
Farmacia de A. Punyed Lloberas.—Llovera, 47.
Farmacia de A. Serra.—Arrabal Santa Ana, 80.